

EL MARC DE LES FESTES. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I DE GESTIÓ

AGENTS FESTERS I FINANÇAMENT

L'estructura organitzativa de les festes de la Magdalena, el seu model actual de gestió, les relacions entre els diferents agents festers i les fonts de finançament de les festes són qüestions que generen notable interès i preocupació, tal com palesen les diferents comunicacions rebudes al respecte. Un total de 1291 avals, repartits entre les 19 comunicacions presentades a aquest bloc temàtic donen mostra d'això. Però han estat les comunicacions referides a les colles i a les comissions de sector, les gaiates, les que major interès han suscitat, juntament amb les que tracten la necessitat de modificar el model de gestió, les relacions entre els col·lectius i la participació de la ciutadania en les festes. Amb tot això, s'ha demostrat la diversitat d'opinions que hi ha respecte de com s'han de gestionar les festes i quin ha de ser el grau d'implicació, de compromís i, fins i tot, d'importància que han de tindre els diferents actors que hi participen.

Models de gestió i reforma dels estatuts del Patronat Municipal de Festes

Del Patronat Municipal de Festes

1. Segons el consens aconseguit l'any 1988, se sol·licita a l'equip de govern de l'Ajuntament de Castelló que opte per la fórmula de delegació de funcions, sent els festers els que organitzen les festes i ostenten la seua representació, per a no retrocedir a etapes anteriors ja oblidades. La delegació de funcions hauria de ser només en part, conservant el govern de l'Ajuntament la gestió administrativa i el control de la despesa pública i delegar les funcions de gestió en l'organització i representació en la Junta de Festes. En cas que aquesta fórmula continue essent la del Patronat Municipal de Festes, se suggereix realitzar una redacció d'uns nous estatuts, més adequats als temps actuals, i es fa una crida al consens de tots els grups polítics municipals per a la creació d'una comissió, políticament independent, que redacte els esmentats nous estatuts.

2. Existeixen diferents models de gestió en festes, com, per exemple, el de la ciutat de València, en el qual les festes depenen d'una regidoria anomenada de Cultura Festiva. S'ha d'estudiar per part de l'equip de govern la conveniència de continuar amb una regidoria de Festes o adscriure les seues competències a una regidoria més tècnica.

3. Un altre dels problemes que s'identifica és el dèficit de personal administratiu del Patronat Municipal de Festes. Cal fer una consideració sobre les despeses de personal dels tres patronats de l'Ajuntament de Castelló, respecte dels seus pressupostos:

- *Patronat d'Esports* 46,25% del pressupost
- *Patronat de Turisme* 38,34% del pressupost
- *Patronat de Festes* 12,11% del pressupost

*(Font: Web de l'Ajuntament de Castelló)

Aquestes xifres ens demostren clarament que el Patronat Municipal de Festes té un significatiu dèficit de personal respecte als altres dos patronats, dèficit que es cobreix, en gran part, gràcies al treball dels membres de la Junta de Festes, que han de realitzar funcions que no els corresponen i organitzar i assistir a reunions en horari laboral, amb els consegüents problemes que això genera. Sembla necessari, aleshores, dimensionar el personal del Patronat Municipal de Festes a les necessitats reals de l'organització de les festes, amb un increment del pressupost del capítol 1 (despeses de personal), però sense detràure'l del capítol 2 (béns i serveis) del pressupost de la programació de festes.

4. El Consell Rector del Patronat Municipal de Festes està integrat per 6 representants dels grups polítics municipals que, juntament amb la presidència i vicepresidència -que recauen en regidors de l'Ajuntament- fan un total de 8 representants polítics. A aquests representants se sumen altres quatre dels col·lectius festers. Es proposa augmentar els mecanismes de participació en la presa de decisions d'aquests col·lectius mitjançant la modificació de la composició del Consell Rector del Patronat per a incloure representants de tots els col·lectius festers, valorant la conveniència que entre ells i elles estiga també, amb dret a vot, el president o presidenta de la Junta de Festes. Aquesta proposta implica una necessària modificació dels Estatuts del Patronat en els articles que fan referència a les atribucions i competències de la Junta de Festes, del seu president i també a la composició del Consell Rector del Patronat. Així mateix, es proposa que aquesta modificació d'Estatuts incloga la participació en l'Assemblea de Festes del president o presidenta de la Junta de Festes.

De la Junta de Festes

5. En el model actual d'organització de les Festes de la Magdalena, la Junta de Festes, com a òrgan col·laborador del Patronat Municipal de Festes, ha perdut la capacitat de gestió administrativa i econòmica, ja que només té capacitat de proposar la

programació, el pressupost, el protocol, etc. La creació del Patronat Municipal de Festes ha convertit a la Junta de Festes en un òrgan amb una capacitat de gestió administrativa limitada o pràcticament nul·la. Sembla necessari proporcionar a la Junta de Festes un marc competencial adequat i, en aquest sentit, es proposa una reforma dels Estatuts del Patronat Municipal de Festes (articles 19 i 26) que deixi, com a pròpies de l'Ajuntament de Castelló, les funcions d'administració, contractació, licitació i control de la despesa pública i que delegue les funcions d'organització i representació institucional de les festes en la Junta de Festes, a fi de definir clarament el seu paper.

6. Dins d'aquesta línia, donat el seu caràcter eminentment representatiu del món de la Festa, dins i fora de Castelló, el President de la Junta de Festes serà triat de forma directa per l'Assemblea General de Festes. Els estatuts del Patronat de Festes regularan el procés d'elecció, així com la possibilitat de realitzar mocions de censura o de confiança. Així mateix, els estatuts del Patronat de Festes també regularan el sistema d'elecció i renovació dels membres de la Junta de Festes.

7. S'insta al Patronat Municipal de Festes a estudiar la figura del voluntariat de temps lliure i d'oci pel que fa a la seua col·laboració amb la Junta de Festes, a fi de fer possible que persones amb poc de temps per dedicar a la Junta de Festes pogueren acordar un nombre d'hores determinat de col·laboració amb l'organització de les festes.

8. S'adverteix que en els darrers anys ha augmentat la complexitat i la despesa derivada de la tramitació de permisos per part dels col·lectius festers. Es proposa simplificar i reduir la documentació, especialment la supressió de taxes per ocupació de via pública, per a la qual cosa es recomana la creació per part del Patronat Municipal de Festes d'una oficina tècnica d'assessoria en permisos i seguretat, una oficina única per a tramitar tots els permisos necessaris, que agilitze i simplifique les relacions administratives entre els diferents actors de la festa.

Dels ens vinculats

9. S'adverteix que els Estatuts actuals del Patronat Municipal de Festes no aclareixen els requisits, drets i obligacions que han de complir els ens vinculats ni tampoc fan una descripció clara dels tipus d'ens i de les seues funcions. A més a més, existeix una incongruència entre l'article 8, dedicat a la composició de l'assemblea, i els articles de la Secció segona, dedicats als ens vinculats, ja que, o són uns pocs els que mereixen la consideració d'ens «per la seua especial significació, arrelam històric i fins» o poden ser tots els que determina l'article 8, aquells que ho sol·liciten. Per això, es proposa establir uns requisits i uns criteris consensuats per a adquirir la condició d'ens vinculat. Entre altres propostes, en aquest sentit, hi ha les de limitar el nombre màxim d'ens, la d'atendre a la seua història i especial significació en les Festes de la Magdalena, la d'atendre al nombre de membres que integren els col·lectius i el nombre d'activitats que organitzen, la d'atendre al tipus d'activitats que organitzen pel que fa al seu caràcter públic i obert a la ciutadania i a la seua participació al llarg del cicle fester castellonenc, la d'intentar que no haja més d'un ens vinculat amb la mateixa activitat o molt semblant o la d'exigir una memòria d'activitats proporcional a la subvenció rebuda, tant quantitativament com qualitativament. En tot cas, es proposa que l'adscripció com a ens vinculats de col·lectius festers estiga sota la supervisió i acceptació del Patronat Municipal de Festes, amb l'aprovació de la resta d'ens vinculats ja adscrits.

10. Des dels seus inicis, els ens vinculats han esdevingut un eix vertebrador de les festes, especialment pel que fa a la representació de la part històrica i mitològica del Pregó, punt en comú de tots aquests col·lectius. Però ara es palesa que aquests ens, així com la resta de col·lectius que participen en aquesta part del Pregó, no ofereixen cap novetat en la seua estructura i en els continguts que ofereixen en la desfilada des de fa molt de temps. Amb la finalitat d'oferir al públic alguna cosa diferent any rere any, es proposa que la part històrica i mitològica del Pregó siga organitzada cada any per un ens vinculat, juntament amb la Junta de Festes, i que es delimiti la participació de la resta.

Agents festers

De les colles

11. Es fa constar que les colles, no gaudeixen encara de la consideració que mereixerien per part dels òrgans de govern i de gestió de festes, per això, es reclama major consideració i integració de les colles en els actes tradicionals i significatius de les festes, en les quals les colles tinguen un altre paper, més enllà de la simple funció d'espectadores dels actes programats per la Junta de Festes i protagonitzats preminentment per les comissions de gaiata. Cal promoure des de l'Ajuntament, el Patronat Municipal de Festes i la Junta de Festes els actes programats per les colles, especialment aquells que recuperen o actualitzen tradicions i costums castellonenques, concretament la producció, competició, exhibició i ús dels carros engalanats.

De les comissions de sector

12. Les comissions de sector són (els únics)* col·lectius festers tutelats i regulats pel Patronat de Festes i a més assumeixen de forma reglada compromisos de col·laboració amb el Patronat, tal com recullen els actuals Estatuts. Entre altres aspectes tutelats trobem la limitació del seu nombre, la seua denominació i simbologia, la definició del seu àmbit territorial d'actuació, el visat per

part del Patronat de l'elecció dels seus presidents i en l'obligatorietat de comunicar i controlar els seus comptes econòmics i la seua programació d'actes. A més, les comissions de sector sostenen amb la seua participació actes com ara la part representativa de la ciutat en el Pregó, la Processó de les Gaiates, l'Encesa, l'Ofrena de flors, el Coso Multicolor o les presentacions de les mateixes comissions, entre altres. Així mateix, les comissions de sector tenen l'obligació, tal com manen els esmentats Estatuts, d'aportar cada any la seua gaiata monumental a tots aquells actes que el Consell Rector acorde. A més a més, per la seua activitat i el consum dels seus membres en els comerços de la ciutat, les comissions de sector esdevenen motors econòmics dels seus sectors.

13. Les comissions de sector travessen actualment una greu situació pel que fa a la participació i implicació del veïnat dels seus sectors, per la qual cosa es fa molt necessari que promoguen una major participació i implicació dels veïns i veïnes i també dels comerços i de les empreses dels seus sectors, a fi de mantindre les seues estructures organitzatives i poder estendre les festes als barris i carrers de les seues demarcacions urbanes.

14. Cal que les comissions de sector reflexionen sobre el seu model actual de col·lectiu fester, en relació a l'evolució de la societat castellonenca, si volen continuar essent un agent fonamental de la vertebració de les festes. En el marc d'aquesta reflexió, es proposa a les comissions de sector que estudien les millors fórmules per a revitalitzar l'esperit gaiater en la societat i aconseguir la implicació i participació dels tramats socials dels seus sectors (associacions de veïns i de persones majors, comunitats de propietaris i altres col·lectius cívics), especialment de la gent jove, que ha de trobar en aquests col·lectius espais de participació plena en les festes i en la construcció anual del monument gaiater.

15. Pel que fa a les funcions principals de les comissions de sector, estatutàriament, són col·lectius generadors i dinamitzadors de la festa en els seus respectius sectors urbans, amb una àmplia oferta d'activitats obertes i participatives per al veïnat. Però hi ha qui considera que li correspon a la Junta de Festes presentar un programa d'actes descentralitzat, capaç de cobrir les demandes de tots els sectors, i que les comissions de sector han de centrar els seus recursos econòmics i els seus esforços en la construcció de monuments gaiaters com a missió fonamental.

16. S'insta al Patronat Municipal de Festes a cercar un nou sistema de finançament de les comissions de sector que permeta superar la «política de subsidis» actual, així com a incrementar el seu suport econòmic i institucional a aquests col·lectius -atesa la importància que li reconeixen els Estatuts del Patronat- per tal d'ajudar-los i a mantindre el seu nivell de compromís amb la ciutat, especialment mitjançant la consolidació de caus festers estables per a cada sector. Així mateix, s'insta a les comissions de sector a esforçar-se a cercar noves fonts de finançament.

17. L'evolució demogràfica i urbanística de la ciutat ha generat una desproporció entre el nombre de veïns i els membres de les comissions de sector que fa molt difícil i, de vegades, impossible que aquests col·lectius realitzen accions de comunicació que abasten a tot el seu sector. Per això, cal que la Federació Gestora de Gaiates i el Patronat Municipal de Festes facen una revisió conjunta dels límits urbans dels sectors gaiaters per tal d'aconseguir una proporcionalitat demogràfica més harmònica entre els diferents sectors.

18. S'insta a les comissions de sector a establir caus festers permanents en les seues demarcacions urbanes, caus que esdevinguen centres neuràlgics de l'activitat gaiatera als respectius sectors i que centralitzen l'activitat gaiatera anual, sobretot durant la setmana de festes.

De la relació entre tots els col·lectius festers

19. Els col·lectius festers no són illes sense connexions amb la resta del teixit social de la ciutat, tanmateix mantenen col·laboracions amb altres entitats, públiques o privades, al llarg de tot l'any. Per això, es proposa la constitució d'una comissió participada per tots els col·lectius i entitats festeres -també del Patronat Municipal de Festes- que establisca les bases per a potenciar la cooperació entre tots els col·lectius festers, amb uns objectius realistes i mesurables, a fi de fer créixer la col·laboració entre els mateixos.

Finançament

20. El pressupost actual que es destina a l'organització de les festes té la seua major aportació per part de l'Ajuntament:

- Aportació municipal, 1.585.800 €
- Aportació d'empreses i entitats, 159.215 €
- Ingressos de concessions administratives, 159.800 €

És evident que les festes no podrien realitzar-se sense l'aportació de l'Ajuntament, ja que és la institució que posseeix les competències en matèria d'ocupació del temps lliure i foment de l'ús adequat de l'oci. S'ha de reconèixer, no obstant això, el paper de les aportacions que es realitzen des del sector privat. Per tot això, s'insta a l'Ajuntament a analitzar i quantificar, amb els tècnics municipals o a través d'empreses externes, el pes que la festa genera en la societat civil, comparant la relació entre el

benefici econòmic que les festes generen a la ciutat i la despesa que es fa per part de l'Ajuntament, no sense tindre present l'activitat econòmica que les Festes de la Magdalena generen i la seua incidència en el sosteniment de diferents sectors, empreses o famílies de la ciutat.

21. És necessari que els beneficis empresarials a propòsit de les Festes de la Magdalena tinguen un impacte per a la ciutat. Per això, les Festes de la Magdalena haurien de formar part de les estratègies empresarials, perquè, tant des del sector públic com des del privat, s'aconseguien les sinergies necessàries per a promoure generació de riquesa, diversificació de l'oferta turística i millora de la imatge de la ciutat i de les seues festes. Es proposa potenciar la creació de vincles, eixos de participació i espais de diàleg que beneficien al sector privat, però que promoguen alhora un retorn econòmic a la ciutat de part dels beneficis mitjançant patrocinis i col·laboracions públiques i privades.

22. El programa oficial de les Festes de la Magdalena s'integra, en general, per actes i espectacles de caràcter gratuït. Els concerts i espectacles musicals, gratuït la seua majoria, suposen una despesa de prop de 200.000 €, un 20%, aproximadament, de la despesa total. S'insta al Patronat Municipal de Festes a realitzar una anàlisi de la conveniència o no de mantindre la gratuïtat d'aquests concerts i de la repercussió dels mateixos sobre el veïnat i visitants, així com el seu impacte en l'economia local. Cal estudiar una reducció d'aquests espectacles i alhora un augment de la qualitat dels mateixos i buscar fórmules de patrocini privat permetent, aquesta reducció econòmica, dedicar més diners a la programació d'altres espectacles més modestes.

23. S'insta a l'Ajuntament a realitzar una redistribució dels beneficis que generen els mesons gastronòmics i els serveis de bar dels concerts, una redistribució proporcional entre totes les comissions de sector.

24. Es proposa que el Patronat Municipal de Festes acorde uns criteris de concessió de subvencions per a col·lectius que han de tindre en compte la idoneïtat, el públic potencial i la seua participació, la qualitat i la seua singularitat.

NOTES

*12. L'article 19é, apartat o, dels Estatuts del Patronat Municipal de Festes estableixen que la funció de tutela d'aquest òrgan s'exerceix sobre les gaiates i sobre la resta d'ens festers: *o) Exercir sobre les gaiates i la resta d'ens de les festes una funció de tutela per a evitar negligències i infraccions, sancionant, si és el cas, les infraccions que es cometen, segons el que disposa els presents Estatuts.*